

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Emanuela Valentini
LE SEGNATRICI

Copyright © 2020 Emanuela Valentini
Published in agreement with Piergiorgio Nicolazzini Literary Agency (PNLA)
Translation Copyright © 2022 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04415-7

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

EMANUELA VALENTINI

TRI ZNAKA

I S C E L I T E L J K E

Preveo Ljubeta Babović

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2022.

*Moja majka Sandra:
cveće, šareni konac, snažna energija, muzika i marmelada.
Naučila si me da je sve moguće.*

*Moj brat Marko:
trzaj svetlosti u mraku,
decenije smeha, kao zvezde padalice.
Za mene si apsolutna sigurnost.*

*Šila:
blistava trava pod zvezdama, dugačak let oči u oči,
beskraj na četiri noge.
Ti i ja smo jedno. Zauvek.*

Ova knjiga je za vas.

*'Ulje Isusa Hrista zaustavlja ovu zlosrećnu krv.
Ulje iz mog fenjera tu zlosrećnu krv zaustavlja.'*

Obeležavam te i začaravam te.
Iscliteljke i veštice iz tradicije Apenina,

MARIO FERAGUTI

*Ljubav nas dovede do smrti.
Kaina čeka onoga ko nas ubi.*

BOŽANSTVENA KOMEDIJA, V pevanje, *Pakao**

---

* U prevodu Dragana Mraovića; (Prim. prev.)

3. jul 2019.

„Ko su ljudi na ovom crtežu?“

„Oni koje sam ubio.“

„Ali ti imaš samo osam godina...“

„Ubio sam ih kada sam bio veliki.“

Jul 1997.

Kiša je neprekidni zvuk koji ispunjava šumu. Pada pravo kroz krošnje hrasta i zbog nje šušti svaki list, svako stablo, svaki koren. Staza skoro nestaje u bujici blata koje klizi ka dolini, prema kući i kamenitim sokacima i lukovima, sve do upaljene peći iz koje sevaju iskre. Devojčica zamišlja baku kako se sprema da ispeče pitu od borovnica koje su nabrale zajedno u pustari, dok su iznad njih nadletali sokolovi u jednom sunčanom danu kada je cvetala jagorčevina.

Ali sada ne može da se vrati kući.

Dok joj srce snažno lupa, penje se stazom, usredsređena na jedini zvuk koji se razlikuje od drevnog i uvek istog pljuštanja kiše, a to je poziv za pomoć, izuzetno slabašan očajnički zov meša se sa vodom, koja ipak ne uspeva da ga ugasi.

U jednom velikom šupljem stablu ugleda lisicu koja se nadnela nad svojim mladunčetom. Krupne, tamnožute oči zagledane su u nju. Zagonetne, prepune divljeg besa, ali ona zna da joj nijedna životinja u šumi neće naneti zlo tog popodneva.

Vukovi spavaju sakriveni u dalekim jazbinama po kamenjarima, u očekivanju noći, kada će krenuti u lov po visokim livadama, iznad kojih lete detlići. Bojažljivi jeleni su se šćućurili ispod gorskih ruža i među stablima kestenova, ispod krovova od krošanja, tako da orlovi ne mogu da ih vide.

Grčevito se hvata za nisku granu da pređe preko nekog krupnog korenja, cipelica joj sklizne i nađe se sa sve četiri u blatu. Kišne kapi joj kvase žuti mantilić i brazdaju joj lice i ruke.

Ruke. Ne sme da ih povredi, uništi, ogrebe: one su sada dragocene.

Leonilda, starica azurnoplavih očiju koje podsećaju na odsečke neba, koja živi iza senika na kraju sela, objasnila joj je kako da zaustavi krv iz rane i ona je sve to utisnula u svest.

Reči i znaci koje joj je Leonilda strpljivo pokazala i neprimetan osmeh krajičkom očiju, kao neko ko sadi drvo da napravi hlad onome ko tek treba da se rodi.

Njeno srce je kovčeg koji sadrži nešto najdragocenije na svetu: znanje da spase onog kome nije dobro.

Smeje se usta punih kišnice i ubrzava hod. Zvuk sada više nije prigušen kao pre nekoliko trenutaka, već oštar i jasan, blizak.

Nasred proplanka stoji mače, ispod žbuna lincure, pokislo, očajno, glasno mjauče i drhti od hladnoće i straha.

Devojčica ga uzima i uvlači pod nepromočivo platno svog mantilića, u toplinu svog srca, u najvećoj žurbi se spušta niz šumu i ne zaustavlja se sve dok ne nazre prve kamene kuće, spojene sa planinom, hladne spolja i udobne unutra, kao topli zagrljaj.

Zavlači se u kokošinjac. Magarica spava na slami još uvek toploj od jutarnjeg sunca. I stavlja na mekanu slamu mače koje krvari.

„Ugrizle su te lisice, ali si se odbranilo“, šapuće i briše ga rukavima dukserice. Konačno na toplom, mače počinje da prede.

Devojčica zna da je to najznačajniji trenutak u njenom životu. Sprema se da prvi put leći nekog i nije važno da li je to čovek ili životinja. Onda će moći da kaže baki i prijateljima da je isceliteljka kao Leonilda i ostale. Da zna da prepozna i odagna zlo.

Seda, strogo vodeći računa da ne prekrsti noge, i skida kapuljaču sa čela. U tišini koja miriše na balegu i seno, na isparenja drveta i zemlje, tri puta opisuje prstima krug oko rane.

„Obeležavam te i začaravam. Krvi, ostani u tebi.“

Još tri kruga.

„Krvi, ostani u tebi.“

Tri kruga oko rane.

„Obeležavam te, začaravam i naređujem ti da se zaustaviš.“

Magarica se probudila i gleda je pitomo. Ruke sada miluju sivo krzno. Mače se uspavalo.

Sa prozora koji gleda na dvorište začuje se bakin glas. Pozivaju je toplina, pita, drveni sto i hleb i marmelada.

Tri znaka: Isceliteljke

Izgrdiće je što je sva pokisla. Nije važno.

„Spavaj. Kasnije ću ti doneti mleka i bićemo stalno zajedno.“

I zaista, kasnije se vraća, štiteći od kiše posudicu sa mlakim mlekom. Hoda polako, da ga ne uplaši. Samo želi je da mu mazi mekano krzno i da opet oseti kako prede.

Drveni zidovi podrhtavaju od grmljavine. Šćućuri se. Magarica je gleda i frkće. Nekoliko muva podiže se sa gomile slame i raštrka se u vazduhu.

Suze stižu pre saznanja, teku podstaknute strahom, dok miluje glavu mačeta koja pada na stranu, a zatim i telo, tako neobično ukočeno, više nije mekano, nije gipko. I devojčica prvi put doživljava osećaj gubitka. Odbojnog mraka, hladnoće, smrti.

Uzaludno ga privija uz grudi. Nikakva toplota neće moći da ga probudi.

PRVI DEO

1

28. jun 2019.

Parkirala sam izvan naseljenog centra mesta, duž uspona punog krivina, koji je vodio ka malom trgu gde se nalazila crkva. Posle toliko vremena zaboravila sam koliko su uske i tesne ulice kojima se dolazi gore, do te grupe kuća okruženih šumom kao zelenim zidom sa svih strana panorame.

Panorama je bila takva da od nje zastaje dah, ali iz nekog razloga nisam uznemirena. Ne bih ni za šta na svetu kročila nogom u to neprohodno grmlje izbrazdano raznovrsnim linijama staza. Pa ipak, kada sam bila mala, provodila sam svoje dane u samoći te azurnozelene šume.

Tada nisam znala koliko može da bude opasna.

Niko to nije znao.

Ostala sam da sedim u autu sa smartfonom u ruci, podignutih prozora, uprkos tome što je u kabini bilo vruće, skoro da nisam želela da vazduh iz mesta opet prodre u moj život. Ipak, nisam mogla da to izbegnem, ne ovaj put.

Među objavama na društvenim mrežama presrela sam primarijusov mejl, u kojem me poziva da vodim akciju prikupljanja sredstava za nabavku novih dijagnostičkih instrumenata, i nekoliko Emilijinih poruka.

Nisam odgovorila ni na jednu. Naprotiv, samo sam nastavila da dišem najsporije što sam mogla i da gledam poznati profil dimnjaka koji se dime i leti, svi nagomilani i zbijeni jedni uz druge, kao da se međusobno pridržavaju, kao da se štite. Ali od čega?

Od koga?

Pogledah na sat. Sahrana će početi kroz deset minuta, moram da se na brzinu priviknem na sredinu, da nabacim što opušteniji osmeh i da se suočim sa situacijom. Progutah tabletu *gaviskona* zbog kiseline u želucu i skupih snagu. Šta je ono uvek govorila instruktorka joga?

'Svet je samo ogledalo, odražava ono što jesmo. Ponaša se onako kako se mi ponašamo.'

Nije dobar trenutak da počinjem da razmišljam o tome kako da se postavljam prema svetu, sada sam ovde, i zato moram da prihvatim ono što se mora. Sada se stvari više ne mogu promeniti.

Ovaj poslednji zaključak pao mi je teže od svih ostalih stotinak koji su mi se nametali tokom puta od Bolonje. Osetila sam kako mi suze naviru na oči, i nisam učinila ništa da ih zaustavim.

Možda nije trebalo da budem ovde.

Bekstvo od teških situacija uteha je za kukavice. Da li su možda opravdavanje pred porazima i bežanje ono što mi je oduvek najbolje polazilo za rukom?

I još jednom mi do ušiju dopre glas instruktorke: 'Ne budite previše strogi prema sebi, ako ne želite da i ostatak sveta to bude.'

Okej, dosta. Pokušala sam.

Ubacila sam ključ i upalila motor. U tom trenutku neko pokuca na staklo vrata suvozača. Okrenula sam se i susrela se sa jednim od najgorčnijih osmeha u životu.

Emilija nije sačekala da izađem iz kola, već je ušla i snažno me zagrlila. Smrdela je na cigarete i alkohol, kao neki stari drvoseča, na sebi je imala pocepane farmerke i majicu, a preko nje kariranu flanelsku košulju koja je odavno videla svoja najbolja vremena i par crvenih starki.

Ostarila je, a to sam bila i ja. Samo što je ona bila zapuštena. Upitah se zašto je spala na te grane, ali se ona onda izvuče iz zagrljaja i pogleda me, i dalje pokušavajući da se nasmeje.

Njene crne oči, pomalo nalik istočnjačkim, bile su iste kao uvek. Još uvek su blistale, kao što sam videla da blistaju hiljadu puta, za razliku od mojih, koje su bile kao vekovima ugašene zvezde. Kosa joj je bila vezana u rep, a poneka vlas u blizini ušiju bila je seda. Nisam uspela da odredim da li se i ugojila, zato što je odeća koju je nosila na sebi bila *oversize* i potpuno joj deformisala figuru.

„Pitala sam se gde si se denula, nisi odgovarala na poruke i zato sam se zaputila ovamo... Saro. Kako je lepo videti te.“ Kada je izgovorila moje ime, obe smo spustile pogled.

Brzo smo izašle iz auta i opet se zagrlile. Sada kada je stajala ispred mene, u mom naručju, osetila sam da je koščata i nervozna kao uvek.

„Pa kako si? Izvini što se nisam javljala poslednjih godina, ali...“

„Nisam se ni ja javljala, Emilija. Tu smo iste.“

Hodale smo jedna pored druge na suncu i svežem i čistom vazduhu mesta na velikoj nadmorskoj visini, i već su me prvi mirisi pogodili kao pesnicom u stomak: žar, zelenilo koje je izviralo iz šume, sveža balega nekog magarca na ivici puta.

„Ali si jedva čekala da odeš. Zar ne?“

Emilija nikada nije bila dobra u okolišanju.

„Da, ja... mislila sam da ne bih mogla da budem ovde sada. Ni sada, ni ikada.“

„A ko bi mogao?“ Uputi mi dosta rečit pogled. Htedoh da uzvratim, ali ruke bake Dade stigoše pre reči.

Za razliku od moje najbolje drugarice iz detinjstva, ona je mirisala na rublje oprano sapunom na komad, onim belim, marseljskim, kojim sam se kao mala zabavljala ljušteći ga nožem za ljuštenje krompira. Mirisala je i na lavandu i majčinu dušicu i na druge stvari koje nije nosila na sebi kada je dolazila kod mene u Bolonju, barem ne tako jako.

„Pašće sneg kad si ti došla ovde“, reče mi baka Dada, ali je i njen osmeh bio ugašen. „Nadam se da ćeš ostati barem do nedelje.“

„Da, i ja se nadam“, reče Emilija. „Moramo da nadoknadimo bar nešto od one dvadeset dve godine.“

Morala sam da ih razočaram.

„Vraćam se večeras, pošto sam sutra dežurna. Zar ti ne živiš u Parmi? Koliko ostaješ ovde?“, upitah i ja.

„Hm“, reče ona, opet izbegavajući moj pogled. „Ispričaću ti posle.“

Mali trg, podeljen onako kako sam ga se sećala, bio je krcat ljudima. Unutar i ispred bara *Sport* nalazili su se stariji ljudi i oni koji to još nisu bili, ali su želeli da budu tamo gde su muškarci. Drvoseče, stolari, pastiri, muževi.

Ali su zato tri stepenika na ulazu u crkvicu bila preplavljena ženama sa crnim maramama koje su pokrivalo njihove sitne glave, a u središtu malog trga muvalo se nekoliko mladih porodica sa malom decom koje su sigurno nisu bile odavde.

Zapitah se gde su adolescenti, ali odgovor sam već znala: još odavno nije više bilo adolescenata u Borgo Kardu.

Možda smo mi bili poslednji.

Odmah me podiđoše žmarci zbog neprijatnosti. Da li možda sve te žene ogrnute u crninu gledaju u mom pravcu? I da li možda među sobom govorkaju o vaskrsloj unuci krojačice Benedete?

Kratko osmotrih bar i odatle stigoše do mene značajni pogledi, kao krupne igle veštim rukama zabodene ispod kože, rukama veštijim od mojih kojima je posao da seku i ušivaju ljudska bića.

Onda se iz grupice tih skromnih porodica izdvoji jedan mršavi i lepo obučeni visoki čovek i krenu nam u susret, a njegov oduševljeni pogled bio je jedini koji sam ugledala tog dana. Nisam imala vremena ni da se začudim, kada se on nađe ispred mene.

„Saro, majko moja, kakvo iznenađenje... dobro došla!“ Ustuknu korak unazad, da me bolje osmotri, što iskoristih da to isto uradim i ja. Markirani sako, luksuzna košulja. Vrlo negovana osoba, njemu je bilo baš dobro.

„Zdravo, Marko, porastao si, ali još uvek imaš onu istu dečju facu. Dođi da te zagrlim.“

Marko je imao uglasto lice, jedva osenčenom slabom, vrlo negovanom bradom koja je isticala jagodice na obrazima.

Oči su mu bile okrugle, ali živahne i upečatljive, i lepo je mirisao.

„Ovo je Đakomo.“

Spustih pogled, sve dok se ne susretoh sa očima boje pozlaćenih lešnika, dečaka koji me odmah zadivi ozbiljnim i smernim izgledom.

„Đakomo, pozdravi se sa tetka Sarom“, reče Marko, ali ovaj na to prigovori, otvoreno i bez stida, tipično za dečaćiće:

„Nije ona moja tetka, nikada je nisam video.“

Ispod miške je držao blok za crtanje, dok su mu prsti bili umazani od crnog flomastera.

„Naravno, zato što živi u Bolonji, ali je ona moja stara prijateljica, igrali smo se zajedno kada smo bili tvojih godina, zato je ona pomalo tvoja tetka.“

„Ne verujem da je ona moja tetka, pošto nikada nije dolazila za Božić.“

Potražih Emiliju pogledom i ugledah je u baru sa čašicom u ruci, u društvu drvoseča. Kada je susrela moj pogled, podigla je čašicu i nabacila neku vrstu osmeha.

„Mogu li da pogledam tvoje crteže, Đakomo?“ Pokušala sam da izbacim Marka iz neprilike.

„Ne. Ali možda ću ti kasnije pokloniti jedan, poseban. Ali samo ako veruješ u čudovišta.“

„Oh, to bi me baš obradovalo.“ Pomilovah ga po glavi. „Pa da, verujem da čudovišta postoje.“

Ni sam ne znaš koliko.

„Ona loša, eh.“ Đakomo šmugnu trčeci, a ja i Marko ostadosmo sami.

„Oprosti mu, tako je živahan.“

„Živite li ovde preko čitave godine?“ Bilo je to prvo pitanje koje mi je palo na pamet, ko zna zašto. Možda zato što je za mene bio pravi košmar što sam tu, a da nije protekao ni čitav sat.

„Da“, reče on, češkajući se po uvetu, možda naslućujući moju misao: „Otvorio sam pre par godina jednu multidisciplinarnu kliniku odmah izvan mesta. Ja upravljam njom.“

„Oh! Imamo jednog zdravstvenog direktora ovde!“

U tom trenutku se prisetih da mi je možda baka Dada pričala o tome, ali sam kao uvek, dok je pričala o varoši, sasvim sigurno ušla u *stand by* i nisam slušala.

„Ako želiš, mogu da te odvedem tamo posle obreda. Znam da si i ti lekar.“

Obred.

Naravno: nismo ovde zbog izleta u prirodu, već zbog sahrane. Ove sahrane.

„Rado, hvala.“

Ugledah kako žene promiču ka crkvi kao mračni talas, praćene malom grupom muškaraca, od kojih su neki još uvek držali čaše u ruci.

Marko otrča da uhvati svog sina koji je seo na zemlju i počeo da boji, a ja se nađoh između Emilije i bake ispred ulaza.

Ušle smo i ostale da stojimo u poslednjim redovima.

Osećao se miris tamjana, i možda previše ljudskog znoja. Mali prostor krcat ljudima nikada nije prijatno mesto. Poznavala sam svaki kutak ove planinske crkvice.

Sve je ostalo onako kako sam se sećala: dva kamena luka koja su činila transept do polukružnog dela crkve, šest bočnih stubova, freske na kojima su prikazana lica malih bucmastih anđela, Isus od pozlaćenog drveta, obešen iza oltara, kao upozorenje.

Patnja, zlo, oduvek su pored nas tokom života. Spremni da nam se kao divlje zveri bace za vrat čim spustimo gard.

Ili kao zlonamerne osobe.

Poneko od prisutnih okrenu glavu da me bolje osmotri pri treperavoj svetlosti sveća. Da, to sam ja, htela sam da dreknem. To sam ja, pa šta onda? Moraćete da me trpите samo nekoliko sati, zatim ću opet nestati i vi ćete moći da pričate o tome narednih dvadeset ili više godina, zato što više nikada neću kročiti nogom na ovo mesto.

Sveštenik je izgledao kao da je vaskrsao za ovu priliku. Don Luiđi je verovatno imao skoro sto godina, pa ipak evo ga ovde, povijenog pod težinom mantije, otvara usta i govori.

Interesantno da, otkako sam stigla, niko nije izgovorio ime osobe koja nas je sve okupila ovde, uključujući mene. Učini to don Luiđi.

„Klaudija.“

Začuvši kako to ime odjekuje u žagoru kapele, osetih kako mi se nešto prevrće u stomaku. Emilija, koja je stajala pored mene, uzvrpolji se kao da ima buve.

Nekoliko redova ispred, Marko je pomagao sinu da se smesti na klupu, zajedno sa njegovim blokom za crtanje u ruci.

„Ovde smo danas zbog tebe. Da stavimo tačku na jednu dugačku i bolnu priču, koju nikada nismo poželeli da pričamo pored mrtvačkog kovčega.“

I konačno se usudih da pogledam u predmet stavljen ispred oltara i okružen cvećem. Nije to bio pravi-pravcati mrtvački kovčeg, ali ni prava urna. Bila je to jedna vrsta male kutije, manje od mrtvačkog kovčega za dete, ali elegantna i oivičena zlatom i, kako mi je Emilija kasnije rekla, prazna.

Ne baš prazna, razume se, ali posmrtni ostaci unutar nje, mada ubačeni, nisu bili kompletni. Forenzička policija je zadržala svoje pravo da izvrši uviđaj i dođe do nekih odgovora: način na koji je došlo do smrti i barem njen pretpostavljeni datum.

Smrt.

Da, zato što je za sve nas vreme proteklo i uradili smo neke stvari, krenuli napred, a za nju je to isto vreme stalo, ali niko nije znao za to sve do dana kada su pronađene njene kosti.

Osobe nestaju, a oni koji ostaju prave hiljade pretpostavki, ali dok nešto ne bude pronađeno – telo, gomila kostiju, kao što je bio slučaj sa njom, Klaudijom – niko se ne prepušta krajnjoj misli koja dolazi kao pucanj iz puške, pa i sa razdaljine od dvadeset godina, tolikih godina.

„Najdraža braćo iz Borgo Karda i okolnih varoši, okupili smo se danas ovde da pošaljemo poslednji pozdrav Klaudiji Terizi, pod blagoslovenim